

Deyir ki, müəllimlik təhsili almaq asandır. Çox çalışıb universitetə qəbul olarsan, oxuyub bitirərsən. Hətta müəllimlərin işə qəbul imtahanını da çalışıb vermək olar. Ən çətin olanı uşaqların sevimli müəllimi olmaqdır. "Çünki uşaqların böyüklər kimi çıxarları olmur, nəyəse görə sevmirlər. Onların sevgisi içdən gəlir" deyən müsahibimiz Şəmkir rayonunun Düyerli kəndinin ibtidai sinif müəllimi Aysel Əlizadədir.

- İşini həvəslə gören müəllimlərdənsiniz. Maraqlıdır, müəllimlik seçimi də həvəsdən dolayı olmuşdu?

- Universitetə hazırlaşanda, ağılımda iki ixtisas var idi: jurnalistika və ibtidai sinif müəllimliyini.

dan ayrılıb gəlmək idi. Bir növ öz mühitindən çıxıb başqa ətrafa düşürsən. Alışmaq çətin olur. Şəhərdə çox şey daha rahatdır, istədiyini kimi yaşaya bilərsən, kənddə isə müəyyən məqamları nəzərə almalı, ətrafındakı insanlara görə yaşamağın. Bunlarda çətinliyim oldu.

- İbtidai sinifə gətdiyiniz məktəbdə müəllim çalışmaq istəyi nədən qaynaqlanırdı?

- Mən oxuduğum müddətdə məktəb çox təmirsiz idi. Uçuq, dağılmış məktəbdən şəhərin yaxşı şəraitli məktəbinə getmişdim. Bu, mənə müqayisə imkanı verdi. Kənddəki sinif yoldaşlarının oxumağa daha çox can atdıqlarını gördüm. Çətin şəraitdə nələrsə etməyə çalışırdılar. Şəhər mühitində isə uşaqlar naşükür idilər, oxumağa çox da həvəli deyildilər. Hər bir şəraitləri olduğuna rəğmən, dərslərə maraqlı gəlirdi. Dərsə girməyə marağ göstərməmək, müəllimə hörmət etməmək halları ilə şəhər məktəbində daha çox rastlaşırdım. Hər iki mühiti gördüyüm üçün düşünürdüm ki, kənddə müəllimə daha çox sevgi var, müəllimi müqəddəsləşdirirlər. Şəhərdə isə adidir, hər şey sıradan, normal gə-

gün deyil. Təəssüf ki bəzi müəllimlərdə belə hallara rast gəlirəm. Ailələrindəki problemi qabar-dıb şagirdi sındırmağa çalışan müəllimlər də olur. Heç vaxt belə hallara yol vermərəm.

- Uşaqlar heç kimə demədikləri nələri sizinlə bölüşürlər?

- İşə başladığım il bir şagirdim dedi ki, sizə bir söz demək istəyirəm, amma utanıram. Danışdı və məlum oldu ki, atasıyla anası ayrılıb. Anası işləyir, səhər gedir, axşam gəlir. Bunun özündən 2 yaş böyük bacısı bunu hər gün döyür, işləyir. Daha sonra valideyni məktəbə çağırırdım, bacısı da məktəbdə oxuyurdu, onunla danışdım, problem həll olundu. Bacısı da uşaq idi və ona istiqamət verilməli idi. Daha sonra bir şagirdim ata-anası arasında olan problemlərə üzüldüyünü demişdi. Ümumiyyətlə, valideynləri arasında olan problemlərdən üzüldüyünü danışan uşaqlar çox olur.

- İşlədiyiniz kənddə şagirdlərin dərslərə marağı, valideynlərin uşaqlarının təhsilinə yanaşması necədir?

- 3 ildir burda işləyirəm və bu müddətdə fərqli valideynlərlə rastlaşmışam. Bütün valideynlərin eyni olduğunu demək olmaz. İşə başladığım

"Əsas məqsədim insan yetişdirməkdir"

Aysel Əlizadə: "Kənd uşaqlarına kiçik jestlə, hədiyyə ilə böyük xoşbəxtliklər yaşatmaq olur"

idi. Bu istiqamətdə çalışdım və istədiyimə nail oldum. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində ibtidai sinif müəllimliyini üzrə təhsil aldım. 2017-ci ildə Müəllimlərin İşə Qəbul İmtahanında (MİQ) iştirak etdim, amma istədiyim balı yığa bilmədim. 46 bal toplamışdım, 2017-ci ildə o bal yetərli idi, ancaq hədəfim böyük idi. Ona görə həmin il müqavilə ilə işlədim. 2018-ci ildə imtahana qatıldım, 55 bal yığaraq Şəmkir rayon Düyerli kənd 2 sayılı orta məktəbini seçdim.

- Niyə ibtidai sinif müəllimliyini?

- Bir növ valideynlərinin imkansızlığına görə fərqləndirilən şagirdlərin səsi olmaq istədim. Müəllim olmaq istəməyimin başqa bir səbəbi də var. Məktəbdə oxuyanda çox yaxşı müəllimlərlə yanaşı, vicdansızlara da rast gəlmişəm. Haqsızlıqla qarşılaşanda, deyirdim ki, böyüyəndə müəllim olacam, amma sizin kimi yox. İbtidai sinif müəllimliyinə gəlincə, bu seçimi edəndə, özüm də məktəbli idim və gördürdüm ki, 10-11-ci siniflərdə şagirdlər müəllimə daha az hörmət edirlər. Aşağı siniflərdə isə müəllim uşağın həyatında daha dərin iz qoya bilər.

- Yaşayış yeri Bakı olduğu halda, kənd məktəbini seçən müəllimlərdənsiniz.

- Əslən şəmkirliyəm, ancaq 5-ci sinifdə oxuyanda Bakı şəhərinə köçdük və orta təhsilimi burada aldım. Yaşayış yerim Bakı idi. Kənd məktəbində işləməyi tamamilə öz istəyimlə seçmişəm. Düşünürəm ki, kənddə dərslər keçmək şəhər məktəbində işləməkdən daha üstündür. Yüksək bal yığan çox adam şəhər məktəbinə üstünlük verir. Ancaq kənddə uşaqların səmimiyyəti, dərslərə olan marağı, müəllimə verilən dəyər daha yüksəkdir.

- Siz 55 balla Bakı məktəblərinə də düşə bilirdiniz.

- Bəli, hətta həmin il rəfiqəm 53 balla Bakı şəhərində yerləşən məktəbdə daimi iş üçün düşdü. Sadəcə, mənim seçimin Şəmkir rayonunun Düyerli kəndi oldu. Özüm ibtidai sinifi bu məktəbdə oxuduğum üçün hədəfim burda işləmək idi. İbtidai sinifə gətdiyim məktəbdə müəllim kimi çalışmaq istəyirdim.

- Paytaxtda yaşayan müəllim bölgələrdə işləməyi seçəndə, ətrafındakı insanlar buna inanmırlar, çətin olacağını bildirənlər də olur.

- Ətrafımdakı insanlar işləmək üçün Bakını qoyub kəndi seçdiyimdə, inanmadılar. Ailəm də Bakıda işləməyimi istəyirdi. Bu, mənim seçimim oldu və peşman deyiləm. Ancaq bildirim ki, 10 yaşından Bakı şəhərində yaşadığım, orda təhsil şəhərdə aldığım üçün kəndə alışmaq bir az çətin oldu. Artıq uzun illər idi ki, şəhər mühitində yaşayırdım, ətrafım, yaxınlarım, sinif, qrup yoldaşlarım hamısı Bakıda idi. Ən çətinini onlar-

Aygün Asımqızı

lir. Şəhər uşaqlarını heyratlandırmək çox çətin olur. Kənd uşaqlarına isə kiçik jestlə, hədiyyə ilə böyük xoşbəxtliklər yaşatmaq olur.

- Şagird vaxtı başqa cür yaşadığınız, müəllim olandan sonra müəllimlərinizi daha yaxşı başa məqamlar olub?

- Elə məqamlar çox olub. Bəzi ifadələr var ki, şagird olanda, onu heç vaxt işlətməyəcəyimi deyirdim. Məsələn, "niyə özün də evdə qalmamısan?" zaraflatını indi özüm də işlədirəm. Ən əsası, müəllimlər çox dərslər tələb edəndə, bizim oxumağımız üçün israrlı davrananda, düşünürdüm ki, bu fənni sevmirəm-sə, oxumuram, niyə məcbur edirlər? Könlüllü olmalıdır. Müəllim kimi yanaşanda, o cür düşünürəm. İnsan istəyir ki, dərslər keçdiyi şagirdlər bütün fənləri yaxşı oxusunlar, sinfi seçilsin.

- Necə müəllim olmağa çalışırsınız?

- Şagird olan vaxt sevdiyim müəllim tipi o idi ki, sərhədləri qoruyub saxlamaqla bərabər, yeri gələndə, şagirdlərinin dostu, böyük bacısı, qardaşı olmağa çalışsın. 11 illik məktəb dövründə bunu ən çox tarix müəllimimdən görmüşəm. 45 dəqiqəlik dərslər ərzində bizimlə şagird-müəllim kimi davranırdı. Digər vaxtlar isə biz ona problemlərimizi deyər, söhbət edə, dəstək ala bilirdik. Mən də şagirdlərimlə arada o səmimiyyəti yaratmağa çalışıram. Şəxsi problemləri olanda, kiminləse bölüşmək istəyəndə, onu mənə danışa bilərsiniz. Düşünməsinlər ki, bu müəllimdir, ona danışsam, pis çıxar, mənə başa düşməz və s. 3 illik pedaqoji təcrübəmdə iki dəfə dördüncü sinifim olub. Nisbətən böyük sinif olduqlarına görə, mənə şəxsi problemlərini rahatlıqla danışsınlar. Hətta həllinə çalışdığım və nail olduğum problemlər də olub. Düşünürəm ki, müəllimlikdən öncə insanıq, uşaqların dayanacaq nöqtəsi olmalıyıq. Başlarına pis iş gəldiyində belə, düşünməlidirlər ki, müəllim mənə qınamaz, başa

düşər. Məktəb vaxtı şagirdin şəxsiyyətinə hörmətlə yanaşmayan, nalayiq ifadələr işlədən müəllimləri sevmirdim. Pedaqoji fəaliyyətimdə heç vaxt buna yol vermərəm. 3-5 yaşında uşaq belə bir fərd, şəxsiyyətdir. Tənqid etmək olar, təhqir dü-

şəy deyil. Təəssüf ki bəzi müəllimlərdə belə hallara rast gəlirəm. Ailələrindəki problemi qabar-dıb şagirdi sındırmağa çalışan müəllimlər də olur. Heç vaxt belə hallara yol vermərəm.

- Uşaqlar heç kimə demədikləri nələri sizinlə bölüşürlər?

- İşə başladığım il bir şagirdim dedi ki, sizə bir söz demək istəyirəm, amma utanıram. Danışdı və məlum oldu ki, atasıyla anası ayrılıb. Anası işləyir, səhər gedir, axşam gəlir. Bunun özündən 2 yaş böyük bacısı bunu hər gün döyür, işləyir. Daha sonra valideyni məktəbə çağırırdım, bacısı da məktəbdə oxuyurdu, onunla danışdım, problem həll olundu. Bacısı da uşaq idi və ona istiqamət verilməli idi. Daha sonra bir şagirdim ata-anası arasında olan problemlərə üzüldüyünü demişdi. Ümumiyyətlə, valideynləri arasında olan problemlərdən üzüldüyünü danışan uşaqlar çox olur.

il vaxtlar "uşağın psixologiyası pozulur, çox dərslər tələb edirsiniz" kimi fikirlər səsləndirənləri də görmüşəm, əksini deyənləri də. Ümumi yanaşanda yaxşı valideynlər daha çox olub. Çünki mənim öz qayda-qanunum var və mən bunu ilk başladığım vaxtlarda valideyn iclası keçirərək deyirdim. Onlar da məsuliyyətli yanaşırlar. Hazırda dərslər dediyim sinfin valideynləri çox məsuliyyətliyətlidirlər. Üzərlərinə düşən vəzifələri artıqlama-

- (Gülür) Bu sualınıza cavab olaraq birinci qeyd edim ki, çox dərslər verməkdə ittiham edən valideyn bir-iki ay sonra gəlib üzr istəyib, "kaş siz birinci sinifdən bizim uşağın müəllimi olaydınız" deyib. Əsas məqsədim alimdən öncə insan yetişdirməkdir. Savadlı şəxs yetişdirərik, o gedib həkim də olar, ancaq insani keyfiyyətləri aşağıdırsa, həkimlikdən sui-istifadə edə bilər.

Uşağı proqramdan artıq yükləmək olmaz. Qəti şəkildə uşaqları ev tapşırığı ilə yükləməyin əleyhinəyəm. İşə yeni gətdiyimdə 4-cü sinifdən dərslər keçməyə başladım. Onlar indiyə qədər başqa cür gəlmişdilər, valideynlərə və həmin sinifdəki uşaqlara görə məktəb yalnız oturub müəllimlə söhbət etmək üçün yer idi. Əvvəllər müəllim onlardan dərslər soruşmurdum. Onlar elə gəlmişdilər və elə də təsəvvür edirdilər. Mənim dərslər soruşduğum onlara böyük yük kimi gəlirdi. Şikayət edən şagird 4-cü sinifə gəlmişdi, 20 dairesində hesablaşmağı bilmirdi, üzündən oxumaqda çətinlik çəkirdi. Bir çox uşaq və valideynləri də düşünürdüm ki, elə belə də olmalıdır. Uşaqlardan dərslər tələb etmək, sadəcə şeyləri öyrənməsini istəmək, onlara görə psixologiyasını pozmaq idi. Qeyd etdiyim kimi, sonra həmin valideynlərin fikirləri dəyişdilər.

- Gələcəkdə də kənd məktəbində qalib işləməq fikriniz var?

- 3 ildir ki, kənddə işləyirəm və hər kəçən gün müəllim işləməyi həvəsim artır. Ancaq planladığım kimi getsə, ömrümün sonuna qədər müəllim işləməyi düşünürəm. Düşünürəm ki, yaş artdıqca, qocaldıqca indiki həvəsim, enerjimi olmaya bilər. Nə vaxtsa bu peşədən yorulduğumu hiss etsəm, uzaqlaşacam. Düşünürəm ki, müəllim hər gün öyrənməli, yorulmamalı, işinə daha həvəslə yanaşmalıdır. Müəllimiyə bu peşəyə həvəsi, sevgisi olanlar gəlməlidirlər.

si ilə yerinə yetirirlər. Bakının mərkəzi məktəblərində müəllim işləyən tanışlar var, valideynlərdən çox şikayətlənirlər. Deyirlər ki, uşağı ilə maraqlanmayan, çantasını açıb baxmayan valideynlər çoxdur. Düşünürəm ki, burda müəllimlərdən də çox şey asılıdır. Onlar bilirlər ki, kiçik məsuliyyətə baxmadan, gün ərzində neçə dəfə mesaj yazaraq, zəng edərək yadlarına salıram, unutmağa qoymuram. Loru dil-dədə desək, kiçik məsuliyyətə baxmadan, gün ərzində neçə dəfə mesaj yazaraq, zəng edərək yadlarına salıram, unutmağa qoymuram. Loru dil-dədə desək, kiçik məsuliyyətə baxmadan, gün ərzində neçə dəfə mesaj yazaraq, zəng edərək yadlarına salıram, unutmağa qoymuram.

- Dediniz ki, ilk vaxtlar uşaqları dərslə yüklədiyinizi deyən valideynlər olub. Evə tapşırıqların miqdarı necə olurdu ki, belə deyirdilər?

